

UNIVERSITĀTES AVĪZE

LATVIJAS UNIVERSITĀTES IZDEVUMS

Iznāk kopš 1989. gada 7. septembra

Nr. 25

1990. GADA 15. MARTA

Maksā 2 kap.

ŠO NUMURU VĒLTĀM VIDUSSKOLĒNIEM

FILOLOĢIJAS FAKULTĀTE

TIKAI PIE MUMS

Es nemaz nevēlos lielities un tomēr tā ir taisnība — Filoloģijas fakultāte ir pati lielākā Latvijas Universitātē! Sogad pirmajā kursā dienas nodaļā mācās 193 studenti, tādējādi apsteidzot Pedagoģijas fakultāti, kur pirmajā kursā ir tikai 191 students. Bet nākamajā 1990./91. mācību gadā tiek plānots tā (dienas nodaļā):

latviešu valodas un literatūras specialitātē uzņems 50 studentus,

žurnālistikas specialitātē — 15 (gaidīsim arī citu tautību studentus, kas prot latviešu valodu),

krievu valodas un literatūras specialitātē — 25 (no latviešu skolām) un 50 (no krievu skolām),

un 25 bibliotekārus!!!

Lai gan vasaras priekš, tāpat kā eksāmenu priekš vēl tālu, tomēr pieminēšu, ka nolikt eksāmenu varēsīt no 9. līdz 14. jūlijam. Sogad būs gaidāms tikai viens — dzimtajā valodā un literatūrā (žurnālistiem, protams, pirms tam vēl radošais konkurss, kuru varbūt vērtēs arī ar atzīmi. Uzmanieties!).

Sis vienīgais būs rakstisks eksāmens divās daļās (ar melnrak-

stu un četrās stundās). Pirmajā daļā — valodas jautājumi, teikuma analīze, var būt pat tests ar valodniecisku ievirzi. Otrajā daļā — divi literatūras jautājumi — no pirmskara (domāts 1941.—1945. gada karš) un no mūsdienu literatūras. Izvērsti stāstījums apcerējuma garā. Katru daļu vērtēs atsevišķi (tāpat kā skolā — pēc 5 ballu sistēmas), tāpat kopā maksimāli varat iegūt 10 punktus. Bet pats «jautrākais» jūs gaidīs otrajā dienā. Eksaminētāju tikšanās ar reflektantiem. Tās būs pārrunas par jūsu rakstu darbu — varēsīt atlaiknot savas kļūdas, uzrādīt pasniedzējiem vēl nezināmus faktus no literatūras vēstures, radīt labu iespaidu un... varbūt arī izkrist.

Tos, kas audzināti patiesa in-

ternacionālisma garā, varu iepriecināt — eksāmena svešvalodā nebūs (ne filologiem, ne žurnālistiem).

Un tagad varbūt uz brīdi iedomājieties, ka esat iekļuvuši «laimīgo pirmkursnieku» skaitā... Kādas gan būs jūsu studijas?... Protams neaizmirstams mēnesis kolhozā un... dekāna vietniece doc. Dace Lūse sola jaunu mācību plānu nākamajam gadam. Lielāka uzmanība tiks pievērsta tiem mācību priekšmetiem, kas tieši saistīti ar jūsu izvēlēto specialitāti. Būs arī dažādi spekcursi (lūdzu, nejaukt ar speckolām vai specveikalēm). Domājot par sabiedriskajiem priekšmetiem — vairāk lekciju tiks atvēlēts filozofijas kultūras vēsturei, mākslas vēsturei, ētikai, estētikai. Bet mar-

ksisms parādīsies tikai kā viena no teorijām ievadā filozofijā (žurnālistiem gan vēl būs arī politoloģija). Viss notiks gandrīz vai pēc labākajām Rietumeiropas universitāšu tradīcijām.

Un vēl. Pa Universitāti kļīst rēgs, t. i., baumas, ka beidzējus ar darbu valrs nenodrošināšot. Tas nozīmē, ka jūs mācīsities sev ne tikai — lai «tētiņam un māmiņai, un Dzimtenei ir prieks»...

ILZE NAGLA,
1. kursa žurnāliste

P.S. Filoloģijas fakultāte atrodas Visvalža ielā 4a un (diemžēl) tālu no centrālajām kafējniecām. Toties mums ir labākā (patiesi) ēdnīca LU. Tuvākie kino teātri — «Palladium», «Lāčplēsis», «21. jūlijs».

GAIDĪSIM!

EKONOMIKAS FAKULTĀTE

JŪS GAIDA STATISTIKA UN STATISTIĶI

Statistiķi jokojo mēdz sacīt, ka vidējos lielumus izprot visi — tikmēr, kamēr pašiem tie nav jālieto. To var attiecināt arī uz pārējiem statistiskajiem rādītājiem un metodēm. Daudzi cilvēki, kas prot labi saskatīt, reizīnāt un dalīt, domā, ka statistiku izprot pietiekami. Šādu iespaidu rada publicējamo statistisko datu šķietamā vienkāršība. Izmantojot neprecīzu informāciju vai nevieta lietotajām statistiskās metodes, mēs sākam pelt šo «viltus zinātni», nevis vainot sevi statistikas nezināšanā. Te vietā būtu atgādināt: ja daži cilvēki nemākulīgi lieto gramatikas likumus, tas nenozīmē, ka slikti ir pati gramatika. Statistiskās metodes ir tikpat

precīzas kā matemātiskās metodes. Taču lietojot tās nemākulīgi vai izmantojot informāciju, kas savākta, nezinot statistiskās novērošanas vispārējās likumsakarības, iegūsim tikai šķietami precīzu rezultātu. Turklāt statistiķim, lai veiktu kādas masu parādības vai procesa analīzi, ir jāpārziņ ne tikai statistika, bet arī tā konkrētā nozare, kuras priekšmets ir pētāmā parādība vai process. Statistiķim labi jāzina galvenie faktori un cēloņsakarības, kas nosaka šo parādību un procesa raksturu un izmaiņas. Pretējā gadījumā varam konstatēt šķietamu cēloņsakarību un nonākt pie nepareiza secinājuma.

Statistikas pirmsākumi iesnie-

dzas verdzības un feodālajā iekārtā. Tāpēc tās attīstībā bieži vien var atrast pretrunas un paradoksus. Senāk ar vārdu «statistiķis» apzīmēja cilvēkus, kas orientējās valsts lietās un politikā. Statistika kā zinātne izveidojās XVII gadsimta otrajā pusē. Tajā laikā šo zinātni sauca par politisko aritmētiku. Zinātniskajā literatūrā terminu «statistika» pirmo reizi lietoja vācu zinātnieks Gotfrīds Ahenvals 1749. gadā publicētajā grāmatā par valsts saimniecības pārzināšanu. Gandrīz vienlaikus ar sta-

tistiku veidojās demogrāfijas zinātne. Tās rašanos saista ar 1662. gadu, kad tika publicēts angļu zinātnieka Džona Graunta darbs «Dabaszinātniskie un politiskie novērojumi, kas izdarīti, pamatojoties uz mirstības bilietiem». Statistisko datu iegūšana un apkopošana paplašinājās XIX gadsimtā. Tajā laikā daudzās valstīs tika izveidoti centrālie statistikas biroji. Tie regulāri sāka vākt un publicēt statistiskos materiālus.

Mūsdienās statistiskās metodes lieto, veicot jebkuru zinātnisko eksperimentu vai pētījumu. Bez statistiskās uzskaites nav domājama sociālo un ekonomisko procesu vadīšana. Pie tam, ir svarīgi, lai visa statistiskā informācija būtu savākta pēc vienotas metodoloģijas. Pretējā

gadījumā mēs nevarētu izdarīt vispārīgus un salīdzinājumus, jo statistiskās novērošanas vienību ir ļoti daudz. Tagad apstrādāt daudzpusīgo informāciju, kā arī nodrošināt tās operatīvi tātī palīdz skaitļošanas tehnika.

Statistiku apgūst visi ekonomisti. Tās pamatus studē ģeogrāfi, sociologi, nākamie dabas zinātnu speciālisti. Bet vienīgā augstskola mūsu republikā, kur gatavo augstākās kvalifikācijas speciālistus — statistiķus, ir Latvijas Universitāte. Iepriekšējo gadu absolventi strādā Valsts statistikas komitejas sistēmā, skaitļošanas centros, zinātniskās pētniecības iestādēs, kā arī dažādu nozaru uzņēmumos un iestādēs.

A. KRŪMIŅA

VADĪBAS UN EKONOMISKAS INFORMATIKAS FAKULTĀTE

MENEDŽERI, BIZNESMEŅI...

Sabiedriskās ražošanas radikālā reforma aizvirza nepieciešamību pēc jaunām saimniekošanas metodēm, t. i., pēc tādām metodēm, kas nodrošinātu sekmīgu Latvijas Republikas, Latvijas jebkura uzņēmuma patstāvību savā saimnieciskajā darbībā, kas veidotu pareizas tirgus attiecības starp valstīm, starp uzņēmumiem. Šo uzdevumu atrisināt palīdzēs speciālisti, kurus gatavo LU Vadības un ekonomiskās informatikas (VEI) fakultāte. Fakultāte ar nākošo mācību gadu gatavos speciālistus četrās specialitātēs. Divas no šīm specialitātēm ir jau pazīstamas, t. i., EKONOMISKĀ INFORMATIKA UN AUTOMATIZĒTĀS VADĪBAS SISTĒMAS (EIAVS) un EKONOMISKĀ KIBERNĒTIKA.

EIAVS specialitātē gatavo inženierus ekonomistus, kuru uzdevums ir sagatavot, organizēt un vadīt ekonomiskās informācijas apstrādāšanu ar skaitļotājiem gan uzņēmumos, gan nozaru skaitļošanas centros, gan arī zinātniskā pētnieciskos institūtos. Tas nozīmē, ka minētās specialitātes beidzēji nodarbojas ar programēšanas, projektēšanas un administrēšanas jautājumiem.

Savukārt EKONOMISKĀS KIBERNĒTIKAS specialitātē gatavo ekonomistus matemātiskus plānošanas, analītiskam, organizatoriskam, vadošam un zinātniskam darbam dažādās tautas saimniecības nozarēs, specialitāšu beidzēji prot lietot ekonomiski matemātiskās metodes nozaru, apvienību un uzņēmumu ekonomiskās darbības plānošanā, analizē un pārvaldes sistēmu pilnveidošanā.

Un beidzot par divām jaunām specialitātēm, t. i., RAZOŠANAS EKONOMIKA UN VADĪBA (REV) un STARPTAUTISKĀS EKONOMISKĀS ATTIECĪBAS (SEA).

REV specialitātē gatavo menedžerus (ar ierakstu diplomā inženieris ekonomists), kas labi pārzin modernās ražošanas vadības un organizācijas metodes, sociālo psiholoģiju, spēļu teoriju, ārējo sakaru organizāciju, prot pielietot praktiskā darbā ekonomiski matemātiskās metodes, orgtehniku, skaitļošanas tehniku. Pēc studijām var strādāt par ekonomistiem vai ekonomiskā dienesta vadītājiem uzņēmumos, iestādēs.

SEA specialitātes uzdevums ir sagatavot biznesmeņus, kuri labi

pārvalda pasaules ekonomikas jautājumus, orientējas ārējo ekonomisko sakaru vadībā un starptautiskās ekonomiskās attiecībās. Pēc studijām jaunie ekonomisti biznesmeņi var strādāt uzņēmumos, kas ieinteresēti ārējo sakaru organizēšanā.

Jebkuras specialitātes mācību plānā liela vieta atvēlēta svešvalodām, jo pasaules valodas (angļu) apguve paver ceļu uz Eiropas un Amerikas augstskolām savu zināšanu pilnveidošanai, kā arī Latvijas atgriešanai Eiropas apritē.

Fakultātē darbojas menedžeru kursi, tie paredzēti galvenokārt EIAVS un ekonomiskās kibernetikas specialitātes studentiem. Kursos republikas un ārzemju labāko speciālistu vadībā studenti apgūst vadītāja darbam nepieciešamās iemaņas.

VEI fakultātē darbojas studentu zinātniskā biedrība, kurā studenti veic kopīgu zinātniski pētniecisko darbu ar attiecīgo katedru pasniedzējiem.

Mācību un zinātniskajā darbā fakultāte sadarbojas ar PSRS augstskolām, ar Rietumu un Austrumeiropas augstskolām.

SILVIJA DREIMANE,
EIAVS katedras vec.
pasniedzēja

FINANSU UN TIRDZNICĪBAS FAKULTĀTE

Nauda un prece...

Nauda radās, kad cilvēkiem nepieciešamos materiālos labumus sāka izgatavot speciāli pārdošanai. Izveidojās sabiedriskas attiecības, kurās naudas īpašnieks iegādājās viņam nepieciešamas preces no to ražotāja. Ar laiku ražotājiem nebija izdevīgi nodarboties ar sarāžotā realizāciju. Notika darba dalīšana un daži sāka nodarboties ar starpniecību, t. i., tirdzniecību. Preču ražošana ir cieti saistīta ar naudas apgrozību: naudas izgatavošana, preču realizācijas rezultāta iegūto līdzekļu sadalīšana un mērķtiecīga izlietošana, naudas līdzekļu aizņemšanās un atdošana. Palielinoties naudas apgrozībai **ķuva nepieciešami speciāli darbinieki — finansisti un banku darbinieki.**

Sodien viņiem ir grūti un svarīgs uzdevums — lai radītu patstāvīgu Latvijas ekonomiku — darba apjoms un saturs, šodien, kad realizējam ekonomisko neatkarību, ir būtiski izmainījies.

Preču sadales vietā jāveido brīvas tirgus attiecības, pie kam, šī brīvā tirdzniecība jāveido ne tikai Latvijā, bet arī ar citām valstīm. Jārada jauna naudas sistēma, jāatjauno naudas stabilitāte un preču pirktspeja, jāparveido kredīta sistēma un jāpārveido banku darbs, jānodrošina katrs valsts varas un pārvaldes orgāns ar saviem naudas līdzekļu fondu, jāizveido jauna nodokļu sistēma, kuras pamatā būtu Latvijas saimniecības īpatnības un intereses.

So uzdevumu veikšanai nepieciešami augsti kvalificēti speciālisti. **Tirdzniecības un naudas apgrozības siēra tausus gatavo tikai Latvijas Universitātes Finanšu un tirdzniecības fakultāte.** Tās pasniedzēji ir sākuši pārkārtot studentu mācību un zinātnisko darbu tā, lai studentu zināšanu līmenis dotu iespēju viņiem šobrīd risināt Latvijas ekonomiskās neatkarības jautājumus. Fakultāte galvojam ekonomistus un preču šādās specialitātēs: finansu un kredīta, tirdzniecības un sabiedriskās ēdināšanas ekonomika un vadība, parūkas produkta un nepārtikas preču ražošana.

Finansu specializācijas absolventi pēc Universitātes beigšanas var strādāt jebkurā uzņēmumā, iestādē vai organizācijā, kur notiek naudas ienākumu dalīšana un līdzekļu fondu veidošana un izlietošana.

Finansu iestāžu darbiniekiem jāpārzina visa valsts tautsaimniecība, jānodrošina ar naudas līdzekļiem visus valsts organizētos pasākumus, jānosaka budžeta ienākumi un izdevumi, un jaseko līdzekļu likumīgā un racionālā izlietošanai. **Galvenā prasība — iejusties valsts kases pārzinātāja lomā.**

Finansistiem apdrošināšanas organizācijās jāorganizē mantas un personu obligāto un brīvprātīgo apdrošināšanu, jānosaka zaudējumi un jāizmaksā to atlīdzība. **Galvenā prasība — darbiniekam jābūt labam organizatora spējam.**

Kredīta specializācijas absolventi pēc Universitātes beigšanas strādā bankās, kur viņu galvenais pienākums ir noformēt naudas līdzekļu aizdevumus organizācijām un pilsoņiem, kā arī sekot to atmaksai. **Seit galvenā prasība — precizitāte darbā.**

Tirdzniecība ir starpposms starp ražotājiem un patērētājiem. Iedzīvotāju apgādes līmenis lielā mērā ir atkarīgs no tirdzniecības organizācijas ietekmes uz ražošanas sfēru un no tās saņemto preču sadalīšanas starp tirdzniecības organizācijām.

Tirdzniecības un sabiedriskās ēdināšanas ekonomikas un vadības speciālisti pēc augstskolas beigšanas strādā tirdzniecības organizācijās par ekonomistiem, organizāciju un struktūrvienību vadītājiem un vietniekiem, bet precīzi strādā arī par instruktoriem, ekspertiem, inspektoriem utt. Ekonomistu un preču ražošanas ir studēt pircēju pieprasījumu, dot pasūtījumu rūpniecībai, racionāli izveidot tirdzniecības tīklu, pārbaudīt saņemto preču kvalitāti. **Galvenā prasība — godīgums, jo lielākā darbinieku daļa ir saistīta ar preču materiālo vērtību saglabāšanas atbildību.**

B. STRAUKS

* * *

Finansu un tirdzniecības fakultātē nākamajā mācību gadā plānotam uzņemt:

Finansu un kredīta specialitātē 30 studentu dienas nodaļā ar latviešu apmācības valodu, bet 15 latviešu un 15 krievu studentus neklātienēs nodaļā;

tirdzniecības un sabiedriskās ēdināšanas ekonomiku un vadību latviski mācīsies 20 studenti dienas, 25 — vakara, bet 13 neklātienēs nodaļā, kā arī 12 neklātienēs nodaļā ar krievu mācību valodu;

pārtikas produktu preču ražošanu apgūs 25 studenti dienas, bet 13 — neklātienēs latviešu, kā arī 12 — neklātienēs krievu grupā;

toties nepārtikas preču preču ražošanu mācīsies 13 studenti latviešu vakara nodaļā, 12 krievu studenti vakara nodaļā un pa 25 katras apmācības valodas studentu neklātienēs.

* * *

Jūs gaida... Jauno finansistu skola

Nodarbības notiks Finanšu un tirdzniecības fakultātes telpās Aspāzijas bulvārī 5, 503. aud. pl. 15.00

17. martā, 11. maijā, 28. jūnijā

Reģistrācija pirms nodarbības sākuma. Izzīpas pa telefonu 224055.

GEOGRAFIJAS FAKULTĀTE

TĀDI NU MĒS ESAM...

Katrs cilvēks ir citiem neizprotama mīkla un viņa rīcības motīvus dažreiz ir grūti paredzēt un izprast. Tādi esam arī mēs, Ģeogrāfijas fakultātes studenti, kuru prāti tiecas uz jauniem, neizbaudītiem plašumiem.

Virš galvas man ir zila debess,
Zem kājām plašā pasaule.
Pie vienas rokas ceļasoma,
Pie otras daiļa meitene.

Sos ĢEO himnas ceļavārdus ņemām līdzī arī šoreiz — pārģājtienā no Pečoriem līdz Alūk-

snei, šķērsojot Krievijas, Igaunijas un Latvijas robežas.

Mūsu izvēlētais ceļš sākās no Pečoru dzelzceļa stacijas, vispirms, protams, apmeklējot klostēri.

Septiņu dienu laikā sasniedzām Munameģi (318 m), Apukalnu (235 m), Dēlīnkalnu (271 m). Apukalnā apskatītā baznīca atrodas visaugstāk virs jūras līmeņa Latvijā. Dēlīnkalnā, savukārt, ir Alūksnes augstienes augstākais paugurs. Apkārtne ir ļoti gleznošana.

Neatmiršdami būs pavadītie vakari pie ugunsķura, ģeogrāfu putras, drēbju žāvēšana, kā arī nodošanās atmiņām par ĢEO tradicionālajiem rudens un pavasara rallijiem pa Latvijas upēm, par LU Veselības dienām Apšuciemā. Protams, domās dzīvojam līdzī arī tiem kursa biedriem, kuri laimīgi jau pārvarējuši Polāro Urālu un Ziemeļkaukāza plašumus.

Tādi nu mēs esam un ĢEO himnu tālāk nesam:

Un tā un tā, un tā es kļīstu,
Un tā es mūžam kļīdišu.
Es miera dzīvi nepazīstu,
Kas laime ir, to nezīnu...

INGA POISA,
Ģeogr. fak. II k.

JURIDISKA FAKULTĀTE

Tiem, kas grib kļūt par...

Tiesiskās valsts pamatu veidošana ceļā uz Latvijas valstiskās suverenitātes atgūšanu, tās ekonomiskās patstāvības attīstīšanu vairs nav tikai teorētiska abstrakcija, bet gan pavisam aktuāls un reāls šodienas prakses uzdevums. Tā īstenošanai mums ir vajadzīgi pietiekoši daudz un kvalitatīvi sagatavoti juristi.

Par augstākās kvalifikācijas juristu Latvijā var kļūt, studējot tiesību zinātnes Latvijas Universitātē Juridiskajā fakultātē. Otra Augstākā mācību iestāde Rīgā, kas gatavo speciālistu kadrus tikai Iekšlietu iestāžu vajadzībām, ir Iekšlietu ministrijas Minskas Augstākās milicijas skolas Rīgas fakultāte.

Lai tiesību studijas tuvinātu pasaules standartam, pašlaik tiek izstrādāta pilnīgi jauna augstākās juridiskās izglītības koncepcija Latvijas Universitātē, ievērojot attīstītāko ārvalstu pieredzi. Latvijas Universitātē Juridiskās fakultātes absolventiem darbs arī turpmāk būs dažādās Latvijas tiesību aizsardzības iestādēs — tiesās, prokuratūrās, advokatūrā, notariātā, Iekšlietu iestādēs, valsts pārvaldes un pašvaldības iestādēs, kā arī jebkurā saimnieciskā, sabiedriskā organizācijā. Nedrīkstam aizmirst juristu lomu ārējo ekonomisko sakaru un, protams, arī diplomātiskajā dienestā.

Domājams, ka šogad, kā tas Latvijas Universitātē tradicionā-

li ir ik gadus, interese par jurispudenci kā vienu no vēsturiski vissnenākajām zinātnēm būs liela. Pēdējos gados dienas nodaļā ir aptuveni 4—5 kandidāti uz vienu vietu. Tāpēc tiem, kas izvēlējušies studēt tiesību zinātnes Latvijas Universitātē ir derīgi ievērot principiāli jauno uzņemšanas kārtību LU Juridiskajā fakultātē. Bez Uzņemšanas noteikumiem Latvijas PSR Augstākajās mācību iestādēs, kas bija publicēti laikraksta «Izglītība» 1990. gada janvārī varu paskaidrot, ka LU Juridiskajā fakultātē 1990. gadā studentus uzņems dienas, vakara un neklātienēs nodaļā, kurās katrā būs grupas ar latviešu un krievu mācību valodu. Visās nodaļās uzņems tikai Latvijas PSR patstāvīgi pierakstītos iedzīvotājus, ar vidējo izglītību un neatkarīgi no dzimuma, tautības, sociālā stāvokļa utt. Saskaņā ar LPSR Ministru Padomes lēmumu speciālu studentu grupu ar latviešu mācību valodu papildus uzņems Iekšlietu iestāžu kadru — izmeklētāju sagatavošanai (šo reflektantu kontingentu komplektēs Iekšlietu ministrija, tāpēc tiem, kas vēlas studēt šajā grupā, galvenokārt vīriešiem pēc obligātā kara dienesta, jāgriežas rajonu un pilsētu Iekšlietu iestādēs.

Uzņemšana LU Juridiskajā fakultātē notiks konkursa kārtībā pēc iegūto punktu skaita:

1) no vidējās izglītības dokumenta atzīmēm latviešu valodā

un literatūrā (grupās ar krievu mācību valodu krievu valodā un literatūrā) — maksimālais punktu skaits 10;

2) no iestājpārbaudījumos iegūtā punktu skaita:

a) rakstveida eksāmenā par sabiedriski politisku tematu sarakarā ar izvēlēto specialitāti — maksimālais punktu skaits 10,

b) mutvārdu eksāmenā valsts un tiesību pamatos — maksimālais punktu skaits — 5,

3) personām, kas stājas grupās ar krievu mācību valodu ievērojot, ka visiem absolventiem būs darbs Latvijā un tāpat jāzīna valsts valoda, paredzēts iestājpārbaudījums latviešu valodā.

Galvenais, jeb profilējošais iestājpārbaudījums ir minētais rakstveida eksāmens, pēc kura jānosaka paši spējīgākie, patstāvīgi domājošie pretendenti tiesību zinātņu studijām. Sajā rakstu darbā katram reflektantam būs iespējams kompleksi parādīt savas zināšanas, inteligenci, izmantot kā zināšanas latviešu, krievu, pasaules literatūrā, tā arī vēsturē, politikā, ekonomikā, ekoloģijā utt., priekšstatus par savu izvēlēto specialitāti.

Jaunieši! Gaidām Jūs Latvijas Universitātes Juridiskajā fakultātē un labas sekmes visiem, kas vēlas studēt tiesību zinātnes.

J. VEBERS,
Juridiskās fakultātes
dekāns, profesors

VESTURES UN FILOZOFIJAS FAKULTĀTE

Профессии историка, философа и социолога сочетают в себе труд ученого и педагога и потому требуют от людей определенных качеств и способностей: предрасположенности к педагогическому труду, научно-исследовательской работе, работе с людьми. Несмотря на кажущиеся различия, в этих профессиях много общего. Историк не просто восстанавливает и группирует факты, он ищет объяснение, обобщает, устанавливает причинно-следственные связи между событиями прошлого и настоящего, прогнозирует будущее. Философская мысль — тоже как бы разведка будущего, однако идущая вперед конкретного знания. Но она может быть и разведкой прошлого, разведкой настоящего, когда нет полной картины того и другого. Работа философа — это мировоззренческое осознание, осмысление процессов, происходящих в природе, обществе, самом сознании человека. Выбирая наши профессии, человек должен быть уверен, что всю жизнь будет много читать и многое хранить в памяти, интересоваться достижениями других общественных наук, литературой, искусством; одним словом, станет высокообразованным человеком.

Историко-философский факультет в 1990 г. набирает студентов по следующим специальностям:

История — на дневное отделение — 50 человек (латышский язык обучения);

вечернее отделение — 25 человек (русский язык обучения);

заочное отделение — 25+25 человек (латышский и русский языки обучения).

Философия — на дневное отделение — 20 человек (латышский язык обучения).

Социология — на дневное отделение — 15 человек (латышский язык обучения).

Поступающие на специальность «история» сдают два вступительных экзамена: 1) история — устно (оценка по 10-балльной системе);

2) иностранный язык — устно (оценка по 5-балльной системе).

Третий показатель, который суммируется с полученными на вступительных экзаменах результатами, — оценки по родному языку и литературе, взятые из представленного абитуриентом в приемную комиссию аттестата о среднем образовании.

Поступающие на специальность «философия» сдают два вступительных экзамена: 1) обществоведение — устно (оценка по 10-балльной системе);

2) иностранный язык — устно (оценка по 5-балльной системе).

Полученные на вступительных экзаменах результаты суммируются с оценками по родному языку и литературе, взятыми из представленного абитуриентом в приемную комиссию аттестата о среднем образовании.

Поступающие на новую для нашего факультета, но очень перспективную специальность «социология» сдают два вступительных экзамена:

1) обществоведение — устно (оценка по 10-балльной системе);

2) математика — письменно (оценка по 5-балльной системе). Полученные на вступительных экзаменах результаты суммируются с оценками по родному языку и литературе, взятыми из представленного абитуриентом в приемную комиссию аттестата о среднем образовании.

Учитывая, что вступительный экзамен по истории в этом году сдается только на специальности «история», он разработан по новой программе, включающей в себя вопросы по истории Латвии, СССР и Всеобщей истории. Более подробно вы сможете узнать о вступительных экзаменах на консультациях, которые будут проводиться в мае на нашем факультете по адресу: бульв. Бривибас, 32. Ждем вас.

SVESVALODU FAKULTĀTE

Факультет иностранных языков расположен в новом, специально для него и филологического факультета построенном здании по адресу: ул. Висвалжа, 4а.

На факультете работает сильный коллектив преподавателей, многие из которых занимаются научной работой, разрабатывают пособия, пишут учебники. К несомненным достоинствам обучения следует отнести то, что многие предметы — такие, как теоретическая грамматика, фонетика, языкознание, зарубежная литература, — нам читают на иностранном языке. Создавая немалые трудности, такой подход предполагает высокий уровень языковой подготовки даже для заочников.

Студенты дневного отделения периодически проходят переводческую и педагогическую практику, а вечерники и заочники за все 6 лет лишь месяц работают преподавателями в школе. Многие студенты-заочники живут вне Риги и непосредственно с преподавателями занимаются лишь во время зимней и летней сессии, то есть менее 2 месяцев в учебном году. Говорить же об участии заочников в общественной жизни факультета и университета не приходится.

О перспективах. Многие заочники после окончания учебы станут учителями — хотя более логичной была бы подготовка учителей на педагогическом факультете. В связи с расширением экономической, а отчасти и политической самостоятельности Латвии сейчас резко возрос спрос на специалистов-переводчиков, в том числе технического профиля. И поскольку ни один вуз республики, кроме нашего, их больше не готовит, вызывает сожаление факт, что изменения не отразились ни в учебных планах, ни в программах. Реальность такова, что большинство специалистов с дипломом филолога по своей специальности не работает — то есть филологической наукой не занимается. По-моему, узкая специализация, введение факультативных курсов для желающих заниматься различными видами перевода, факультативное преподавание других иностранных языков, использование новых методик и действительное внедрение ТСО, пусть не бесплатное, помогли бы многим определиться в круге профессиональных интересов. Приобретение практических знаний при сбалансированном учебном плане не должно отражаться на теоретической подготовке выпускников, однако это даст возможность выбора между научной работой, которой в силу различных обстоятельств занимаются очень немногие, и практической деятельностью: ею сможет заняться большинство. И отойдет в прошлое сознание собственной профессиональной ненужности и напрасно потраченного в погоне за дипломом времени.

Андрей МАЛЬЦЕВ, студент 6 курса заочного отделения.

FIZIKAS UN MATEMATIKAS FAKULTĀTE

FIZMATI ŠODIEN, RĪT

Физика и математика факультета ар pašreizējo nosaukumu pastāv kopš 1940. gada. Taču fizikām un matemātiķus Latvijas skolām, zinātnei un saimniecībai gatavoja jau kopš 1919. gada Latvijas Universitātes Matemātikas un dabaszinātņu fakultāte. Pašreizējā fakultāte, kuras centrs ir Universitātes galvenās ēkas trešajā stāvā pēdējos desmit gados ir sagatavojusi apmēram 100 jaunus speciālistus. Pašlaik fakultātē dienas nodaļā mācās apmēram 1000 studenti. Kopš 1971. gada fakultātē studenti apgūst ne tikai fiziku un matemātiku. Lietišķās matemātikas specialitātes ietvaros tie, kuri grib profesionāli strādāt ar mūsdienu skaitļojamo tehniku, apgūst šim tuvākās nepieciešamās teorētiskās zināšanas un praktiskās iemaņas.

1990. gadā Fizikas un matemātikas fakultātes dienas nodaļā uzņemsim 200 jaunus studentus: fizikas specialitātē: ar latviešu mācīvalodu 25, ar krievu mācīvalodu 25; fizikas pedagogijas specialitātē: latviešu valodas plūsmā 13, krievu valodas plūsmā 12; matemātikas specialitātē latviešu plūsmā 25;

matemātikas pedagogijas specialitātē latviešu plūsmā 25; lietīškās matemātikas specialitātē latviešu plūsmā 50, krievu plūsmā 25.

Bez tam 25 studentus uzņemsim fizikas specialitātes vakara nodaļā un 25 matemātikas specialitātes neklātienas nodaļā.

Mūsdienu grūtajos ekonomiskajos apstākļos jāatzīst, ka pēc augstskolas beigšanas sociāli visvairāk nodrošinātie ir pedagogisko grupu absolventi. Lai nodrošinātu paaudžu nomaiņu skolās, mūsu jaunie pedagogi šobrīd ir vajadzīgi un vismaz lauku skolās tiek apgādāti arī ar dzīvokļiem. Vienīgi fizikas pedagogijas krievu plūsmā esam spiesti pieņemt reflektantus tikai no Rīgas un tās tuvākās apkārtnes — citur republikā šāda profila speciālistus nodrošina DPI.

Pārējo specialitāšu absolventiem — fiziķiem inženieriem un potenciāliem zinātniekiem, matemātiķiem modelētājiem un teorētiķiem kā arī informātiķiem, elektroniskaitļotāju speciālistiem — lielais vairums iespējamo darba vietu ir Rīgā. Šīs darba vietas ir rūpnīcās, skaitļošanas

centros, Zinātņu Akadēmijas un arī dažādos citu profilu institūtos. Šādos apstākļos par savu nākamo dzīves vietu būs jāirūpējas pašiem. Protams, sakarā ar personālo skaitļotāju izplatīšanos arī laukos, rodas vajadzība pēc mūsu absolventiem arī tur, taču šis process nav pārāk ātrs.

Labi būtu, ja, nākot uz Universitāti, jūs jau zinātu, ja ne tieši, kurā vietā jūs strādāsiet, vismaz, kur, kādu darbu jūs gribētu strādāt. Tas piešķirtu jums zināšanu apguves procesam, studiju darbam daudz lielāku mērķtiecību. Fakultāte no savas puses grib dot jums ne tikai fundamentālo fiziku, matemātiku vai informātiku izglītību. Atbilstoši jūsu interesēm mēs gribam pēc specialitātes obligātā minimuma apgušanas jums dot arī izvēles iespējas. Daļēji to jau tagad nodrošina izvērstā speciālo priekšmetu cikls. Speciālo priekšmetu mācīšanās iesaistās vadošā republikas zinātnieki no Zinātņu Akadēmijas un no fakultātes zinātniskajām iestādēm — Cietvielu fizikas institūta un LU Skaitļošanas Centra.

Liela bagātība, ko var iegūt fizmatos, ir loģiski sakārtota domāšanas sistēma. SI organizētā domāšana kopā ar plašām, apziņīgi iegūtām zināšanām veidos jūs par mūsu zemei tik nepieciešamu speciālistu.

Zināšanas, kas Baltijā nepieciešamas

Latvijā ir senas valodu mācīšanas tradīcijas. To sākumi meklējami 13. gadsimtā, kad Rīga kļuva par Hanzas pilsētu un izveidojās cieši sakari ar Rietumeiropas valstīm. Svešvalodu zināšanas Baltijā bija absolūti nepieciešamas tās vēstures peripetijās.

Svešvalodu fakultāte izveidota 1964. gadā un gatavo plaša profila speciālistus: filologus, pedagogus, un tulkus. Dienas nodaļā angļu un vācu specialitātē mācības notiek ar pedagogisku ievirzi (stipendija 50—70 rbj.), un fakultātes beidzēji iegūst filologa un pedagoga kvalifikāciju. Vakara nodaļas studenti var iegūt arī tulka kvalifikāciju. Absolventi, kuri studiju laikā beiguši gidu kursus, un kuriem ir pieredze darbā ar ārzemniekiem, tiek norīkoti darbā «Intūristā», «Sputņikā» vai citās organizācijās. Fakultātes beidzēji strādā arī masu informācijas līdzekļos, redakcijās, zinātniskās iestādēs, republikas uzņēmumos, bibliotēkās, muižā un visur tur, kur vajadzīgas svešvalodu, literatūras un kultūras zināšanas. Tomēr īpaši liels pieprasījums pēc fakultātes absolventiem ir lauku rajonu skolās.

Laikā, kad pieaug humanizācijas loma visās dzīves sfērās, un sakari ar ārzemēm paplašinās, pieprasījums pēc svešvalodu zinātniekiem aug. Līdz ar to arī pallelnās konkursi. Tā, piemēram, 1989.—90. m. g. uz 8 vietām vācu valodas dienas nodaļā, latviešu plūsmā bija pieteikušies 32 reflektanti, no kuriem 7 beiguši vidusskolu ar zelta vai sudraba medaļu. Seši no viņiem iestājeksāmenus svešvalodā nokārtoja teicami un no pārējiem pārbaudījumiem tika atbrīvoti. Tādēļ konkurss uz atlikušajām divām vietām bija ārkārtīgi liels.

Jāatzīmē, ka ar 1989.—90. m. g. reflektanti, kuri nav izturējuši konkursu, var kļūt attiecīgās specialitātes studenti, ja samaksās mācību maksu 3000 rbj. gadā.

Daļa skolu absolventu savu vēlēšanos studēt svešvalodas nesaista ar profesionāliem mērķiem. Rezultātā katru gadu Svešvalodu fakultātē atskaita 6—8% dienas un 11—13% vakara nodaļas studentu. Tādēļ gribētos atgādināt, ka svešvalodas var apgūt arī dažādu līmeņu kursus, mesaisot sevi ar kādu noteiktu profesiju.

V. JANSONE

BIOLOĢIJAS FAKULTĀTE

Pāri visam — dzīvība

Mūsu fakultātei ir dzīvības vārds (bios — dzīvība, grieķ.). Tādēļ nav nejaušība, ka Bioloģijas fakultāte Universitātē ir viena no labākajām. Mūsaprāt, tā ir pati labākā visā Pasaulē!

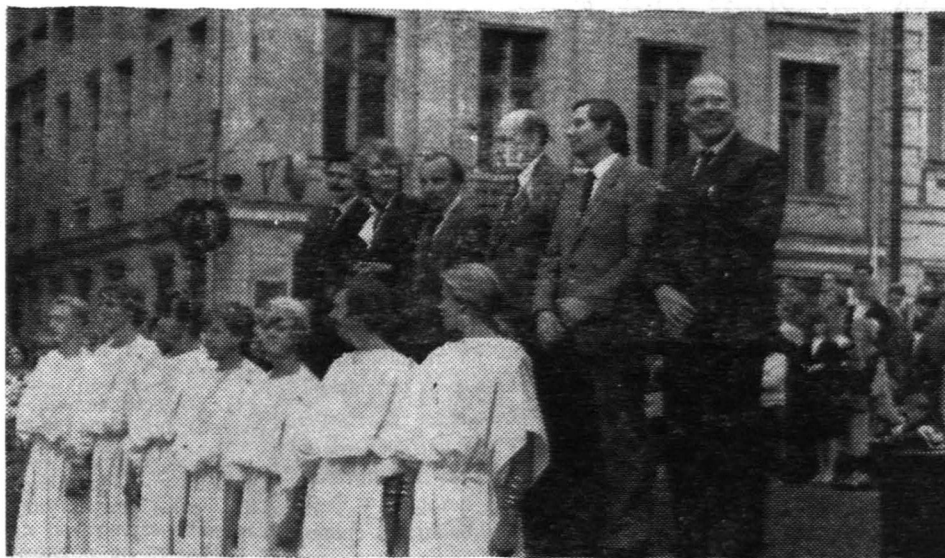
Bioloģijas studentu galvenais darbošanās objekts ir dzīvi organismi — augi, dzīvnieki, sēnes, baktērijas un ap tiem noritēšie dzīvības procesi. Tādēļ mēs iemīlojam botāniku, zoologiju, mikrobioloģiju, gan augu, gan cilvēka fizioloģiju, ģenētiku, bioķīmiju. Šie izziņas procesi sākas jau šūnu un molekulu līmenī (citoloģija, molekulārā bioloģija).

Taču topošo biologu darbs iziet tālu no fakultātes robežām. Te jāmin romantiskās lauku prakses botānikā un zooloģijā, sākot ar pirmajiem kursiem. Tālāk seko ražošanas, aroda un citas prakses vecākajosursos. Kur tad vēl ekspedīcijas uz tālām ģeogrāfiskām zonām, gan tepat Latvijā, gan ārzemēs!

Pāri visam un ciešā saistībā — DABAS AIZSARDZĪBA. Mīļie dabas draugi, mēs jūs gaidām LU Bioloģijas fakultātē!

Profesors

V. LANGENFELDS

PEDAGOĢIJAS FAKULTĀTE

«DARBMĀČI»

Pedagoģijas fakultātes darbmācības specialitātē iegūtās zināšanas ļauj absolventiem strādāt par darbmācības, rasēšanas un tēlotājas mākslas pasniedzējiem, vadīt keramikas, ādas apstrādes, grāmatniecības, aušanas pulciņus, kā arī izpildīt skolas salmniecības pārziņa pienākumus, kas vairāk piemērots zēniem.

Izvēle plaša, darbs interesants, bet iestājeksāmeni specifiski un konkurss liels. 1989. gadā specialitātē 03.02. — «Darbmācība» meitenēm konkurss bija 9,45 iesniegumi uz vienu vietu, zēniem — 4,72 uz vietu. Iestājeksāmeni ir āķīgi. Rasēšanas eksāmenā, detaļai, kurai doti divi skati, jākonstruē trešais skats, savienojot to ar griezumumu. Galvenajā skatā jāizpilda detaļas pilnais griezumums, jāizliek detaļu noteicošie izmēri. Pēc dotā rasējuma jākonstruē detaļas uzskatāmais attēls taisnleņķa izometrijā ar 1/4 daļas izgriezumumu.

Tēlotājā mākslā ar zīmuli jāizpilda triju ģeometrisku figūru uzbūves zīmējums ar toņa lietojumu apjoma un plakņu raksturojumam un ar guašu vai tempera krāsām uzgleznot lokā-

lo krāsu attiecības divu priekšmetu klusajai dabai.

Darbmācībā meitenēm jāprot adīt vienkāršos, daudzkrāsainos, mežģinādījumus, kaklautu, isās zeķes, dūraiņus, cepuri. Jā-

prot tamborēt gluda, rievainais, stabīnu tamborējums, dažādi priekšmeti. Sūšanā jāzin priekšauta, svārku, blūzes, vestes, kleitas tapšanas process, izstrādājumu modelēšana, mēru nopemšana, šujmašīnu mehānismi, jēdziens par modi, modelētāju un tērpu. Izšūšanā jāzin pamatraksti, raksturīgākie latviešu tautas ornamentu un to lietojums.

Meitenēm ir jābūt arī ļoti labām kulinārēm, jāzin pārtikas produktu klasifikācija, ķīmiskais sastāvs, termiskās apstrādes veidi, uzturlīdzekļu uzglabāšanas veidi, auksto, karsto, saldo ēdienu un dzērienu gatavošana. Tātad meitenēm ir jābūt čaklām un talantīgām, lai cerības iestāties specialitātē 03.02. — «Darbmācība» piepildītos. Sīkāk iepazīties ar iestājār-

baudījumiem palīdzēs brošūra «Metodiskas rekomendācijas reflektantiem specialitātē Nr. 03.02., 1990.g.».

Iestājeksāmena «Darbmācība» daļu zēniem veido kinematikas teksta uzdevums, konstrukcijas uzdevums ar ģeometrijas termiņiem un teksta uzdevums ar procentu aprēķiniem.

Ja gribat kļūt par cilvēku dvēseļu inženieri...

tad varat mēģināt iestāties LU Pedagoģijas fakultātē un apgūt pedagoģijas un psiholoģijas specialitāti. Šogad tāpat kā pagā-

jušajā gadā mēs uzņemsim šajā jaunajā specialitātē, kādas līdz šim mūsu republikā nebija, 25 studentus dienas nodaļā ar lat-

viešu mācību valodu un 25 vidējās izglītības bāzes un 25 studentus neklātienas nodaļā (13 — ar latviešu mācību valodu, 12 — ar krievu mācību valodu) uz jau esošās augstākās pedagoģiskās izglītības bāzes ar stāžu specialitātē otras augstākās izglītības iegūšanai pēc saīsinātā mācību plāna.

Šīs specialitātes studenti tiks sagatavoti audzināšanas darbam, psihoprofilakses darbam, psihodiagnostikas, psihokorekcijas, proforientācijas darbam, priekšmetu cikla «Cilvēks un sabiedrība» mācīšanai mūsu republikas visdažādākajās mācību un audzināšanas iestādēs. Nākotnes izglītības sistēmā savu noteiktu, svarīgu vietu jāņem izvērstam dienestam kā tas ir visās attīstītajās valstīs pasaulē. Mūsu absolventi varēs strādāt par skolotājiem, klases audzinātājiem, ārpusskolas un ārpusskolas darba organizatoriem, audzinātājiem internātā, pagarinātās dienas grupā, par ārpusskolas iestāžu pulciņu, sekoju vadītājiem, par psiholoģiskā dienesta darbiniekiem, psihologiem.

Mūsu gatavoto speciālistu profesionālajā darbībā būs nepieciešams tādu personības īpašību kopums kā atbilstošas morālās un vērtību orientācijas, interese

un mīlestība pret bērniem, aizraušāns ar pedagoģisko darbu, psiholoģiskais vērtīgums, pedagoģiskais takts, pedagoģiskā iztēle, taisnīgums, mērķtiecība, neatlaidība, prasīgums, savaldība, spēja sevi objektīvi novērtēt, individuālā aktivitāte, kā arī tādas nozīmīgas vispārcilvēciskās īpašības kā plašs redzesloks un zināšanas, augsts kultūras un audzināšanas līmenis, labvēlība, humora izjūta, laba runas kultūra, emocionālais izteiksmīgums, artistiskums, prasme stāstīt un aizraut klausītājus, laba gaume u. c.

Nolikā kaut daļēji izziņāt šo īpašību potences, reflektantiem tiks organizētas pārrunas. Šīs pārrunas skars arī reflektantu svešvalodu zināšanas, jo, studējot šajā specialitātē, būs nepieciešamība iepazīties arī ar ārzemju autoru darbiem, kas nav tulkoti latviešu vai krievu valodā.

* Numurā izmantotas fotogrāfijas no dažādiem studentu dzīves notikumiem: Aristoteļa svētkiem, Fukšu balles, studentu vienību festivāla, fakultāšu dienām.

Daļu no augstāk minēto īpašību potencēm palīdzēs izziņāt vienīgā iestājeksāmena rezultāti — uzrakstītais apcerējums par vienu no dotajiem sabiedriski politiskajiem tematiem.

Uzskatu par nepieciešamu brīdināt jaunās specialitātes interešentus, ka, kā jau katru jaunu ceļu uzsākot, arī šajā ceļā jums, tās organizētājiem, ir jau rinda apjaustu šķēršļu un grūtību un, droši vien, ne mazums neapjausta atklāsies šī ceļa ciršanas gaitā. Ceļš uz šīs specialitātes apguvi nav ieslēdēts un gatavs! Tas jācērt no jauna un nav izslēdzamas kļūdas! Tādēļ — vai esat tam gatavi?

Gaidām stiprākos, izturīgākos un nečinkstētājus!

DZ. ALBREHTA,
audzināšanas darba metodikas
katedras vadītāja

Redaktors AIVARS JANSONS

* Pedagoģijas fakultātē fotogrāfēja R. Lapkovskis.

Iespiests Latvijas izdevniecību, poligrāfijas un grāmatu tirdzniecības ražošanas apvienības RA «Poligrāfists» 4. cehā Rīgā, Akas ielā 5/7. Tiraža 1500 eks., augstspiede. Redakcijas adrese: pasta indekss 226098, Raiņa bulv. 19, 121. ist., 3. stāvā, tālr. 222944.

«Университетскавизе» («Университетская газета»), издание Латвийского университета. На латышском и русском языках. Адрес редакции: 226098, г. Рига, бульв. Райниса, 19, 3 этаж, комната 121. Телефон 222944.